

Werkvorm: Gewond in de loopgraven, WO 1 Serious Game

Leerling-instructie

Missie 3 Loopgraven

<http://kleinestappen.ntr.nl>

Stappen:

1. Ga naar de website hierboven.
2. Maak een paspoort aan.
3. Speel missie 3.

Let op: Alleen missie 3 spelen!

4. Beantwoord de onderstaande vragen

1. Zouden gewonde mannen in het niemandsland in het echt ook worden opgehaald? Licht je antwoord toe.

.....
.....

2. Zou jij liever geholpen worden in een fronthospitaal of in een ziekenhuis wat verder van het front? Leg je antwoord uit.

.....
.....

3. Koos je voor het been afzetten of genezen? Licht je keuze toe.

.....
.....

4. Lees het artikel hieronder. Nu je dit hebt gelezen, wat denk je dat de soldaat zelf zou hebben gekozen? Had hij zijn been laten afzetten of genezen? Leg uit waarom je dat denkt.

.....
.....
.....

5. Wat vind je van de aandoening 'Soldatenhart'?

.....
.....

Zwaargewonden bleven liggen

De helft van de gewonden was in armen en benen geraakt. Bijna een vijfde in het hoofd. Ongeveer een kwart van die soldaten stierf aan de verwondingen.

De gewonden bleven vaak lang onverzorgd op het slagveld achter. Van Bergen citeert een verhaal over de populaire officier Samson die gewond en kreunend buiten de loopgraaf ligt. Driemaal probeert een soldaat hem op te halen. Alle drie worden ze doodgeschoten. De vierde bereikt Samson, maar die stuurt hem terug. Hij weet dat hij snel zal sterven. Wat ook gebeurt.

Alleen medische troepen – de brancardiers – mochten de gewonden ophalen. Hoeveel gewonden stierven zonder enige medische hulp is onbekend. Er zijn schattingen dat maar een kwart van de gewonden in een hospitaal terecht kwam.

De brancardiers lieten zwaargewonde soldaten die niet meer waren te redden, liggen. Namen ze die toch mee dan kregen ze van de artsen de wind van voren. De meeste legerartsen zagen het als hun taak om gewonden weer geschikt te maken voor de frontdienst. Ook hier zijn de cijfers schaars, maar Van Bergen citeert bronnen die concluderen dat 90 procent van de gewonden minstens eenmaal terugkeerde naar de loopgraven. „Als dat cijfer klopt”, schrijft hij, „is dat het cynische resultaat van de triage.”

Triage, dat is het selectieproces om schaarse hulp te optimaliseren voor het gewenste resultaat. In het eerste veldhospitaal selecteerden de medici op ‘sterven’, ‘kan terug naar het front’, of ‘ongeschikt voor frontdienst, maar wel te redden’. De eersten werden terzijde gelegd, de tweede categorie werd behandeld en de laatsten gingen op transport naar verder weg gelegen ziekenhuizen.

De artsen aan het front zagen nieuwe ziekten: de loopgraafvoet. Die is dik, rood of blauw en gaat soms ontsteken, waarna het gasgangreen op de loer ligt. Dat is de langzaam in afstervend weefsel voortwoekerende bacteriegroei. Slechte kleding, kou en vocht en slechte doorbloeding, zijn de oorzaak.

Of loopgraafkoorts, met schietende pijn in de schenen en een paar dagen flinke koorts. De ziekte heette ook reuma, vijfdagenkoorts of wisselkoorts. Het was waarschijnlijk vlektyfus, overgebracht door luizen. Sommige legerartsen vonden dat soldaten de ziekte simuleerden. Om aan de loopgraaf te ontsnappen. Iedere legerarts ziet simulanten, maar de een ziet er meer dan de ander. Er waren militairen die blij waren met een *Heimatschuss*, of zichzelf zo’n *bonne blessure* bezorgden, om naar huis te kunnen. Die zichzelf in de hand schoten.

De grootste problemen ontstonden rond de patiënten die niet meetbaar of zichtbaar ziek waren.

Het makkelijkst was misschien nog het *soldatenhart*, ook een nieuwe ziekte. Uitgeput, kortademig, duizelig en hartritmestoornissen waren de verschijnselen. De Britten gebruikten de diagnose soldatenhart om mensen op eervolle wijze naar huis te sturen. Geschiedschrijvers zien een klasseverschil. Mensen met een opleiding of uit goede familie, officieren, die hadden vaker zo’n soldatenhart.

Bron: <https://www.nrc.nl/nieuws/2014/03/07/menselijk-drama-maar-goed-voor-de-geneeskunde-1352333-a777423>